

ROLUL ȘI IMPORTANȚA DOCTRINEI ÎN CONTEXTUL PARADIGMELOR RĂZBOIULUI CONTEMPORAN

THE ROLE AND IMPORTANCE OF THE DOCTRINE IN THE NEW WAR PARADIGM

Mr.lect.univ.dr. Marius Valeriu PĂUNESCU*

Buna conducere a operațiilor militare în zonele de conflict prezente și viitoare nu este legată numai de optima cunoaștere și înțelegere a posibilităților de manifestare a violenței în contextul social contemporan, ci și de asigurarea fundamentului în care inițiativa celor aflați în poziția de a lua decizii este aplicată cu multă încredere. Pentru a fi în măsură să găsească cele mai potrivite răspunsuri la problemele extrem de variate, specifice războaielor contemporane care se manifestă atât în forma lor tradițională, convențională, cât și în forma nontradițională, iregulară, instituția militară se preocupă continuu de menținerea relevanței doctrinei, organizaționale, de instruire, de personal, înzestrare și infrastructură, precum și de leadership și educație. Între acestea, doctrina reprezintă „vehiculul” cel mai utilizat în producerea schimbării și adaptării necesare păstrării relevanței și eficienței organizației militare în ansamblul ei.

The good management of military operations in the present and future conflict zones is bound not only by the best knowledge and by understanding the possibilities of manifestation of the violence in the contemporary world, but also by ensuring the foundation for the decision makers initiative to be applied with confidence. To be able to find the most appropriate answers to the great variety of contemporary wars, both in their traditional, conventional, as well as non-traditional, irregular forms, the military institution is concerned with the continued relevance of categories of doctrine, organization, training, materiel, leadership and education, personnel, and facilities. Between them, the doctrine is usually the first approach taken to trigger changes required to preserve the relevance and effectiveness of the military organization as a whole.

Cuvinte-cheie: doctrină; principiu; tactici; tehnici; proceduri; simboluri.

Keywords: doctrine; principle; tactics; techniques; procedures; symbols.

Înțelegerea generală a termenului de doctrină ca – *totalitatea pricipiilor, a tezelor fundamentale ale unui domeniu*¹ sau înțelegerea militară – *principiile fundamentale prin care forțele militare își ghidează acțiunile în sprijinirea obiectivelor. Doctrina impune ascultare, dar necesită judecată în aplicare*² nu surprinde întreaga spectru de întrebuintare a conceptului în forma sa actuală. În prezent, *know-how-ul*³ doctrinar include nu numai principiile fundamentale, ci și o multitudine de tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri care au menirea să satisfacă nevoia de cunoaștere pe toate palierele acțiunii militare (strategic, operativ, tactic), pentru toate armele și specialitățile militare, precum și pentru orice categorie de militar sau civil.

În ansamblu, principalele direcții de cunoaștere doctrinară cuprind: reguli și proceduri privind administrarea internă a organizației militare; doctrine care se adresează conducerii operațiilor⁴; ghiduri de instruire care stabilesc obiectivele și procedurile necesare de pregătire individuală și colectivă; manuale tehnice și instrucțiuni cu privire la cunoașterea și funcționarea echipamentelor din dotare.

Chiar dacă, privind cele patru direcții de acțiune se poate spune că doctrina a pornit pe drumul cedării de „suveranitate” sub aspectul său valoric principal – *ghid de idei și bune practici*, clădind mai mult în sfera normativității și reducând, astfel, posibilitățile de interpretare creativă a informațiilor conținute, prezentul studiu dorește să sublinieze încă o dată latura filosofică a doctrinelor, ca principal izvor de idei creatoare pe timpul conducerii operațiilor, fără a lăsa deoparte caracterul prescriptiv al multor altor doctrine care prezintă informații

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: paunescu.marius@myunap.net

privind întrebuințarea eficientă a capacităților moderne specifice erei informațiilor și tehnologiei informațiilor.

Rolul doctrinei

Doctrina reprezintă un element fundamental al puterii de luptă a unei forțe armate, deoarece asigură bazele conceptuale necesare celor trei ipostaze definitorii pentru orice subiect de acțiune: *a fi*, *a ști*, *a face*. Cunoscând faptul că puterea de luptă a unei forțe armate reprezintă un cumul de factori generat de acțiunea integratoare a trei componente (*componenta conceptuală – ideile în baza cărora se știe cum să se ducă lupta*, *componenta morală*

de nivel înalt (filosofie, principii) și doctrină de bază (tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri). Întrepătrunderea dintre cele două categorii de doctrină poate fi asemănată cu întrepătrunderea dintre strategie și tactică, așa cum este zugrăvită de gândirea lui Sun Tzu: „Strategia fără tactică este cea mai înceată cale spre victorie. Tactica fără strategie este zgomotul de dinaintea înfrângerii”. Așadar, subiectul de acțiune investit să îndeplinească o misiune trebuie să dețină capacitatea de a opera cu ambele categorii de doctrinare în vederea satisfacerii atât a nevoii de studiu și reflexie, cât și a celei de conducere (planificare, pregătire, executare și evaluare) a operației.

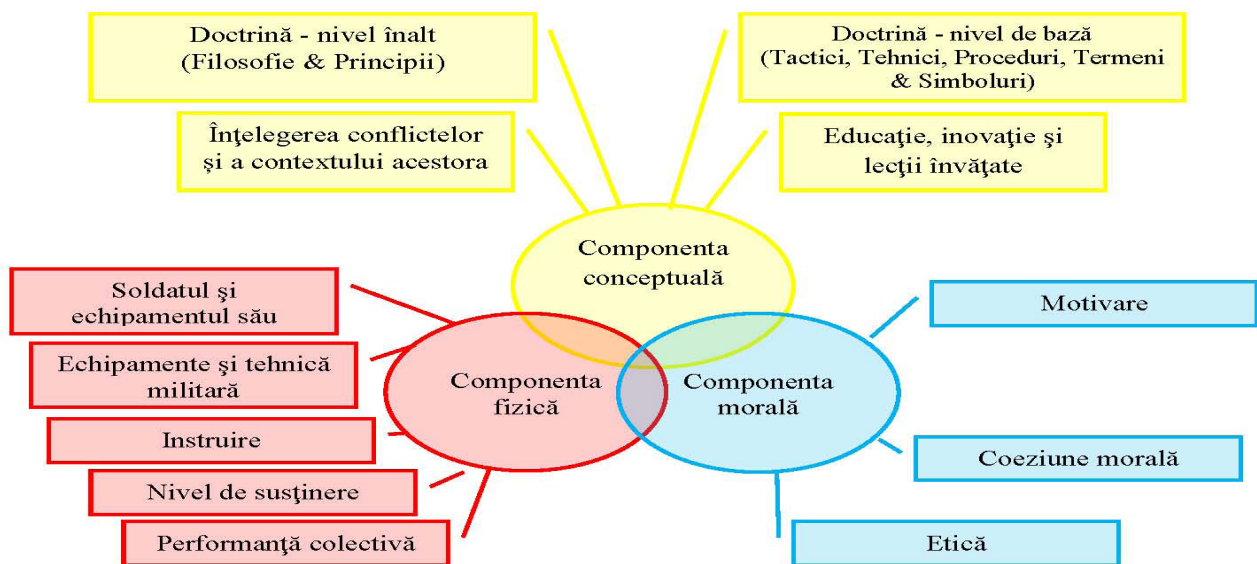

Fig. 1 Puterea de luptă (Fighting Power). Componente⁵

– abilitatea de a determina oamenii să lupte și componenta fizică – mijloacele de luptă), importanța doctrinei este proeminentă.

Privită în cadrul general al componentei conceptuale a puterii de luptă, doctrina are menirea de a asigura cunoașterea și ideile necesare formării abilităților de a acționa pe timp de pace, criză sau conflict armat potrivit misiunilor primite. Astfel, prin sortarea și ordonarea cunoștințelor acumulate de-a lungul timpului, doctrina asigură subiectului de acțiune posibilitatea deprinderii abilităților necesare găsirii răspunsurilor optime în spectrul continuu al conflictului *pace-război-noua pace*, prin acces direct la cele mai bune surse ale cunoașterii. Doctrina servește cele două ramuri principale ale conducerii operațiilor, strategia și tactica, adunând laolaltă cunoștințe de știință și artă militară relevante. Doctrina poate fi categorisită ca doctrină

Doctrina și categoriile de informații vehiculate

Doctrina cuprinde analizele, lecțiile învățate și interpretările pe care oamenii de specialitate le dau fenomenului militar. Ea presupune atât artă, cât și știință militară. În general, rolul științei doctrinare este teoretic-explicativ, interpretările științifice asupra experiențelor trecute ajutând subiectul de acțiune investit cu conducerea unei operații în procesul de creare și, respectiv, de aplicare a cunoașterii militare, de aici decurgând chiar arta în sine. Chiar dacă soluțiile și interpretările doctrinare sunt fondate mai ales pe experiențe practice, pornind de la fapte reale, iar apoi, pe cale de generalizare, acestea se interpretează teoretic și se explică, de-a lungul istoriei militare, doctrina și-a păstrat rolul său creator nemijlocit.

Plecând de la considerentul că doctrina are ca rol principal inițierea și dezvoltarea proceselor de

gândire, analiză și conducere a operațiilor, aceasta își poate aduce contribuția prin: asigurarea unei viziuni coerente privind modul de conducere a operațiilor; sporirea eficienței în operații; asigurarea unui cadru comun de referință privind soluționarea problemelor; asigurarea unui limbaj profesional specific; examinarea posibilităților de unificare și de integrare a acțiunilor în cadrul mai larg al activităților civil-militare; inocularea și dezvoltarea trăsăturilor de caracter dorite la nivelul personalului de conducere și de execuție. Pentru a cuprinde toate aceste aspecte, doctrina prezintă *know-how*-ul în forma a cinci categorii de informații: principii, tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri.⁶

Principiul reprezintă o lege fundamentală sau ipoteză centrală care ghidează modul de gândire și de abordare a unei problematice de către un subiect de acțiune în conducerea operațiilor. În doctrină, principiile pot avea aplicabilitate universală, precum principiile războiului (de exemplu, armata britanică recunoaște următoarele principii: selectarea și menținerea obiectivului; menținerea moralului; acțiunea ofensivă; securitatea; surprinderea; concentrarea forțelor; economia de efort; flexibilitatea; cooperarea; durabilitatea⁷) sau aplicabilitate particulară, precum principiile operațiilor ofensive, operațiilor de apărare, operațiilor de stabilitate, acțiunilor în contrainsurgență, acțiunilor în operațiile în sprijinul păcii etc. (de exemplu, NATO identifică următoarele principii în contrainsurgență: politica primează; acționează în sprijinul populației și nu împotriva ei; asigură legitimitatea operațiilor tale; intelligence-ul conduce acțiunile; asigură unitatea de efort; izolează insurgenții de populația civilă și neutralizează-i acțiunile; pregătește-te de operații pe termen lung; asigură-te că securitatea se realizează prin prisma domniei legii; transferă responsabilitățile de securitate autorităților locale cât se poate de repede, dar nu mai devreme decât este practic posibil; învață și adaptează-te mai repede decât adversarul la situațiile mereu schimbătoare⁸).

Tacticile reprezintă utilizarea în mod organizat a forțelor și a mijloacelor aflate la dispoziție, potrivit raporturilor care se pot stabili între acestea, astfel încât, în relație cu spațiul de acțiune și adversarul de confruntat, se aduc la îndeplinire obiectivele stabilite potrivit strategiei alese. Tacticile solicită întotdeauna judecată în aplicare și în creativitate.

Tacticile sunt descriptive și nu normative. Utilizarea de tactici poate solicita folosirea anumitor proceduri și tehnici. Spre exemplu, o brigadă de infanterie mecanizată care desfășoară o acțiune de apărare într-o zonă de operații poate alege, ca tactică, apărarea pe poziții alternative sau apărarea pe poziții succesive. În prima variantă, datorită faptului că brigada dispune de efective și tehnică militară suficiente, utilizează tactica apărării prin întrebuițarea alternativă a batalionelor din subordine pe aliniamentele stabilite. În cea de-a doua variantă, puținătatea efectivelor și a tehnicii militare determină brigada să folosească succesiv batalioanele din subordine pe aliniamentele de apărare alese. În ambele variante, misiunea poate fi îndeplinită, însă se folosesc tactici care combină tehnicile și procedurile cunoscute în mod diferit.

Tehnicile sunt căi sau metode nonprescriptive de aducere la îndeplinire a misiunilor, a atribuțiilor funcționale sau a sarcinilor. Tehnicile au un grad de concretețe mai ridicat decât tacticile, dar sunt mai puțin structurate în comparație cu procedurile. Tehnicile se aseamănă cu tacticile prin faptul că sunt descriptive. De asemenea, tehnicile se pot confunda cu procedurile pentru că sunt explicate sub formă de pași de urmat. Ca și în cazul tacticilor, pentru alegerea și aplicarea tehnicilor este nevoie de judecată în aplicare. Spre exemplu, tehnicile de deplasare în ascuns folosite de subunitățile de infanterie sau tancuri în diferite medii de acțiune (localitate urbană, zonă muntoasă, zonă împădurită, în condiții de vizibilitate redusă etc.).

Procedurile reprezintă modalități detaliate și etalon care au un rol prescriptiv privind modul de îndeplinire a unei sarcini. Ele includ formalizarea și standardizarea modului de organizare și desfășurare a unei activități. Conțin informații aranjate în ordine algoritmică care trebuie urmate fără nici un fel de abatere sau variație, indiferent de circumstanțele de spațiu și timp avute la dispoziție. Spre exemplu, procedura privind evacuarea medicală sau procedura privind acțiunea la întâlnirea unui câmp de mine, unui dispozitiv explozibil improvizat etc.

Termenii și simbolurile alcătuiesc limbajul scris, oral și grafic utilizat în operații. Termenii utilizați în limbajul militar sunt explicați la nivelul Alianței Nord-Atlantice prin Dicționarul de termeni și definiții al NATO, AAP-6 (*Allied Administrative Publication – 6*) și la nivelul statelor membre prin doctrine proprii, așa cum este cazul Statelor Unite

ale Americii prin Dicționarul de termeni și definiții JP 1-02 (*Joint Publication 1-02¹⁰*). Simbolurile sunt acele semne grafice și convenționale utilizate de către structurile militare în conducerea operațiilor. La nivelul NATO, simbolurile sunt reunite și sistematizate în Doctrina administrativă APP-6 (*Allied Procedural Publication-6¹¹*). Omogenizarea limbajului militar prin intermediul termenilor și simbolurilor întărește viteza de comunicare în cadrul organizației militare, facilitând, totodată, procesul de înțelegere mutuală dintre subiecții ce acționează în spirit doctrinar. Termenii și simbolurile sunt elemente normative. De aceea, sunt utilizați așa cum sunt descriși.

Din cele prezentate mai sus, se poate observa faptul că cele mai multe doctrine conțin informații cu caracter descriptiv, în timp ce altele conțin informații cu caracter prescriptiv. Caracterul descriptiv al informațiilor solicită aplicarea cu judecată a conținuturilor doctrinare în funcție de circumstanțele mediului operațional. Deci, doctrina nu reprezintă o dogmă care trebuie urmată orbește. Totuși, tehnicile și procedurile dețin o caracteristică aparte și distinctă. Dacă tehnicile sunt căi nonprescriptive de îndeplinire a sarcinilor care permit ușoare derapaje și ajustări de la forma lor de bază, în funcție de circumstanțele de acțiune existente, procedurile sunt normative și trebuie respectate și urmate întocmai, indiferent de condițiile de mediu în care subiectul acționează.

Cum rațiunea existenței doctrinelor descriptive pare lesne de înțeles din cele prezentate până acum, este bine să menționez și câteva motive pentru care forțele armate trebuie să aplice anumite doctrine în mod prescriptiv, fără niciun fel de deviațiune. Doctrinile prescriptive derivă din nevoia de a adera la spiritul etic al organizației militare care se construiește, mai ales, prin aplicarea cu strictețe a regulilor stabilite prin regulamentele cu regim intern, dar derivă și din necesitatea respectării legilor conflictelor armate, a Constituției și a legilor țării. Alte nevoi care solicită explicit prescriptivitate sunt legate de folosirea cu precizie a limbajului profesional militar prin termeni și simboluri, de aderare la măsurile de siguranță necesare coordonării și sincronizării acțiunilor și prevenirea fratricidului, de folosire a sistemelor de transmitere – receptare a ordinilor, a mesajelor, a rapoartelor – într-un mod rapid și plin de acuratețe care să înlesnească înțelegerea comună de o manieră cât mai simplă etc.

Cele cinci categorii de informații reprezintă un set de instrumente în mâna subiectului de acțiune care pot fi combinate în moduri diferite pentru îndeplinirea misiunilor primite. Folosirea aceluiași abordări în îndeplinirea misiunilor, fără a face distincție între prescriptivitate și descriptivitate, poate înlesni acțiunea adversarului de contracarare eficientă. De aceea, doctrina solicită aplicare cu ingeniozitate. Numai așa, comandanții și statele majore pot beneficia de înțelepciunea doctrinară acumulată cu atâta trudă de generațiile anterioare.

Trăsăturile perene ale războiului și importanța doctrinei militare

Războiul, în natura sa, rămâne neschimbat, dar caracterul acestuia suferă transformări ca urmare a formelor variate de exprimare a instrumentelor de putere de natură politică, economică, militară, socială și culturală. Omul este cel care face războiul să fie același mereu, păstrând trăsături nepieritoare precum frica, haosul, fricțiunea, starea de încordare, și tot el este cel care îi influențează forma conferindu-i diferite grade de intensitate și manifestări ale violenței.

Principalele trăsături ce țin de natura neschimbătoare a războiului și care, în consecință se manifestă în toate mediile operaționale, indiferent dacă este vorba despre războiul convențional, tradițional ori războiul nontradițional, regular sunt¹²:

- *Fricțiunea*. Fricțiunea este forța care obstrucționează acțiunea, este situația care face simplul să pară (să fie) dificil, iar dificilul să pară (să fie) imposibil. Fricțiunea poate să se manifeste la nivel mental (spre exemplu: indecizie privind calea de urmat în viitor) sau poate fi de natură fizică (spre exemplu: focul adversarului). Fricțiunea se poate manifesta ca urmare a unor situații impuse din afară (spre exemplu: acțiunile adversarului, condițiile de timp și anotimp, starea vremii etc.) sau a unor situații impuse din interior (de exemplu: personalitatea luptătorului, slăbiciunea planului de operații, obiceiuri birocratice sau incoerență organizațională).
- *Haosul*. Haosul izvorăște din însăși natura ființei umane implicate în război. Informațiile incorecte, imprecise și contradictorii creează „perdeaua de fum” care generează confuzie și neînțelegere.

Dintr-o altă perspectivă, haosul este impus și dorit de către fiecare parte beligerantă în vederea inducerii în eroare a adversarului privind acțiunile proprii și, prin aceasta, câștigarea și prezervarea inițiativei.

- **Pericolul.** Amenințarea folosirii forței armate sau întrebuițarea acesteia sunt mijloace prin care conducătorii structurilor militare constrâng adversarul să se supună hotărârilor proprii. Amenințarea creează pericolul, iar pericolul dă naștere stării de frică. Fiecare persoană aflată în interacțiune cu pericolul trăiește o stare de teamă de mai mare sau mai mică intensitate.

de pătrundere conștientă a nuanțelor și a circumstanțelor particulare ale unui anumit mediu operațional, se sprijină pe informațiile cu caracter teoretic-explicativ ale doctrinelor militare atunci când este vorba despre distingerea și prevederea caracterului războiului. Înțelegerea reprezintă procesul de prelucrare a informațiilor de tip cognitiv (lumea imaginară: gândire, percepție), fizic (lumea reală: fapte) și virtual (lumea posibilă: reprezentări în mediul electronic, virtual), pe baza surselor interne (cunoașterea) și a surselor externe (informațiile), prin care se realizează conștientizarea implicațiilor și consecințelor unei anumite circumstanțe.

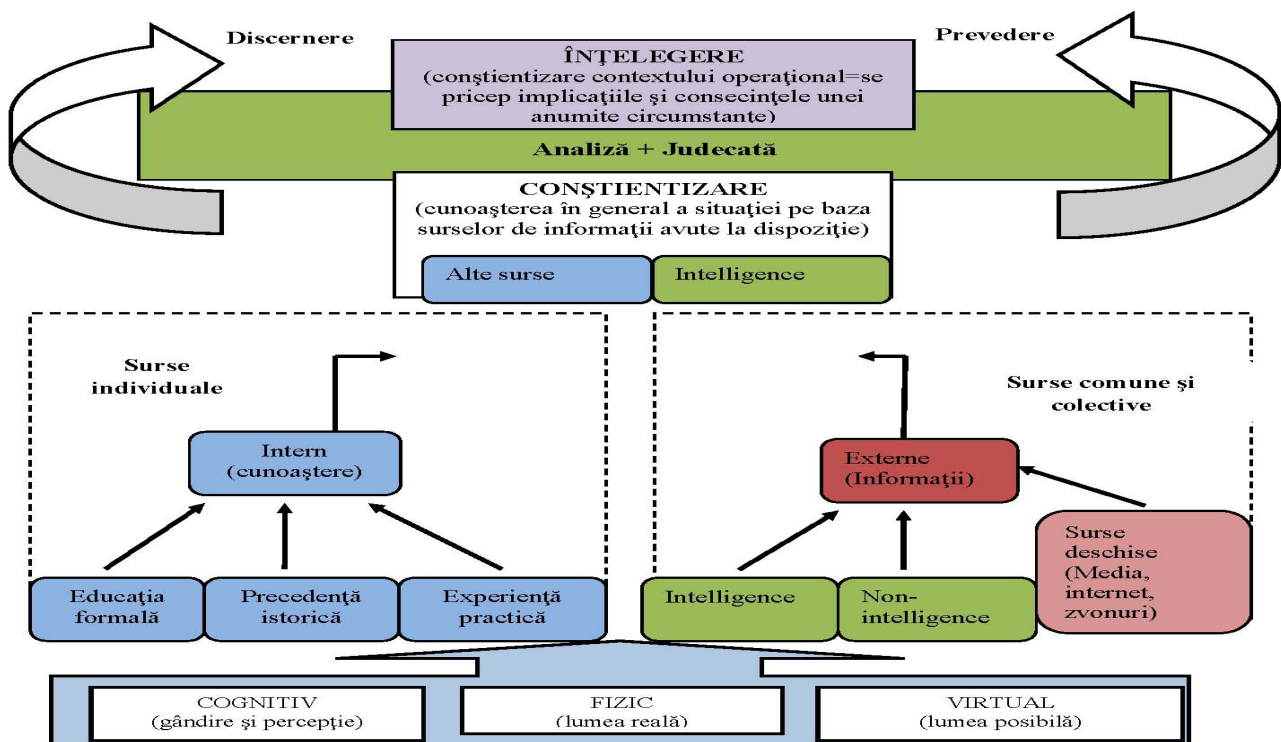

Fig. 2 Sursele înțelegerii unui mediu operațional de către un subiect de acțiune¹³

- **Starea de încordare, de tensiune la nivel individual și social.** Lupta este o activitate cu stres maxim. Pericolul, frica, epuizarea, singurătatea, privarea de libertate își pun amprenta asupra voinței indivizilor. Pentru a înfrânge un adversar trebuie erodată voința de a lupta a opozanților, concomitent cu menținerea voinței de a lupta a trupelor proprii și ridicarea moralului populației pe care dorim să o atragem de partea noastră.

Dacă natura războiului rămâne neschimbată, înțelegerea caracterului acestuia necesită analiză profundă. Înțelegerea, termen folosit cu sensul

Fluiditatea mediilor operaționale de astăzi solicită, pe de o parte, contexte doctrinare deschise și flexibile care să permită aplicarea cu inițiativă a acțiunilor necesare îndeplinirii misiunilor militare, iar pe de altă parte, o ierarhizare și o integrare comprehensivă a doctrinelor de nivel înalt (filosofie, principii) și de bază (tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri), conform structurilor și forțelor dezvoltate și stabilite să transpună în practică conceptul de putere de luptă.

În general, există patru categorii principale de doctrine: doctrine multinaționale, doctrinele intercategoriale de forțe (*joint*), doctrine intracategoriale de forțe și doctrine de armă.

Doctrinile multinaționale prezintă principii fundamentale asupra cărora două sau mai multe națiuni au căzut de acord în vederea coordonării acțiunilor spre îndeplinirea obiectivelor comune. NATO reprezintă pentru forțele armate române singura organizație care întocmește doctrine multinaționale cu valoare aplicativă atât pe teritoriul național, cât și în teatrele de operații în care România hotărăște să se implice. Principiile doctrine ale NATO sunt prezentate în următoarele publicații: AJP-01, Allied Joint Doctrine¹⁴ (NON-CLASSIFIED publication) – doctrină descriptivă de prim rang care reprezintă izvor de principii pentru toate celelalte tipuri de doctrine; AJP-2, Allied Joint Intelligence, Counter Intelligence and Security Doctrine¹⁵ (NATO/PfP UNCLASSIFIED) – doctrina pentru informații, contrainformații și securitate (asigură fundamentele doctrine necesare funcționării structurilor de intelligence); AJP-3, Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations¹⁶ (NON-CLASSIFIED publication) – doctrina conducerii operațiilor (*joint*); AJP-4, Allied

mod coordonat utilizarea forțelor armate ale unui stat în scopul îndeplinirii obiectivelor comune și pot cuprinde tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri. În mod normal, responsabilitatea dezvoltării doctrine de acest tip revine structurii de comandamentului *joint* (intercategorii de forțe). Doctrina intercategorii de forțe (*joint*) descrie și explică principiile de conducere a operațiilor pentru nivelurile strategic și operativ, fiind (cu unele excepții) practică în natură. Doctrina intercategorii de forțe (*joint*) trebuie să asigure înțelegerea globală privind conducerea operațiilor, indiferent de natura și caracterul acestora, reprezentând totodată izvor de dezvoltări conceptuale pentru doctrinele subsecvente intracategorii de forțe și de armă.

Doctrinile fundamentale ale SUA sunt: Joint Publication 1 – Doctrine for the Armed Forces of the United States²⁰ – reprezintă doctrina cea mai înaltă (cap de boltă) a forțelor armate SUA; Joint Publication 1-0 – Joint Personnel Support²¹ – reprezintă doctrina principală pentru sprijinul cu

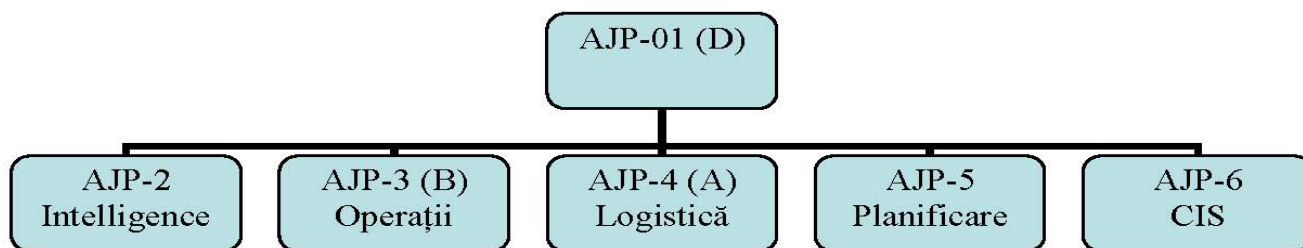

Fig. 3 Doctrinile fundamentale ale NATO

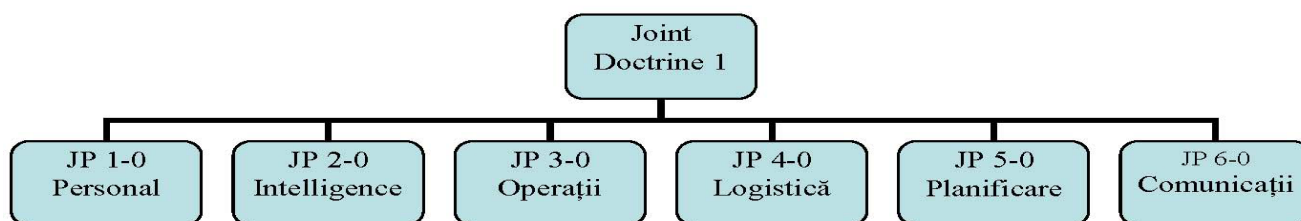

Fig. 4 Doctrinile fundamentale intercategorii de forțe (*joint*) ale SUA

Joint Logistics Doctrine¹⁷ (NATO/EAPC NON-CLASSIFIED publication) – doctrina logisticii (*joint*); AJP-5, Allied Joint Doctrine for Operational-level Planning¹⁸ – doctrina planificării operațiilor nivel operativ (*joint*); AJP-6, Allied Joint Doctrine for Communication and Information Systems (CIS)¹⁹ (NON-CLASSIFIED publication) – doctrina pentru comunicații și sisteme informatice (*joint*).

Doctrinile intercategorii de forțe (*joint*) prezintă principiile fundamentale care ghidează în

personal; Joint Publication 2-0 – Joint Intelligence²² – doctrina principală pentru intelligence; Joint Publication 3-0 – Joint Operations²³ – doctrina principală pentru operații; Joint Publication 4-0 – Joint Logistics²⁴ – doctrina principală pentru logistică; Joint Publication 5-0 – Joint Operation Planning²⁵ – doctrina principală pentru planificarea operațiilor; Joint Publication 6-0 – Joint Communications System²⁶ – doctrina principală pentru comunicații.

Doctrinile intracategoriei de forțe prezintă principiile, tacticile, tehnicile, procedurile și termenii utilizați și aprobați de șefii a două sau mai multe arme în cadrul unei categorii de forțe (terestre, aeriene, navale) în scopul îndeplinirii unei funcțiuni comune potrivit conținuturile doctrinelor intercategoriale de forțe (*joint*) aprobate.

Doctrinile de armă sunt acele publicații aprobate de un singur șef de armă în cadrul unei categorii de forțe (terestre, aeriene, navale). Aceste tipuri de doctrine prezintă principii fundamentale care ghidează întrebuintarea coordonată în acțiune a unei arme (specialități militare) spre îndeplinirea unui obiectiv și poate cuprinde tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri.

Doctrinile românești sunt elaborate în conformitate cu reglementările interne ale Ministerului Apărării Naționale și nu sunt disponibile publicului larg. În cadrul rețelei de tip Intranet a MAPN există posibilități de accesare a doctrinelor, manualelor, instrucțiunilor și a ordinelor specifice activității ministerului.

Concluzii

Determinarea corectă a naturii, a caracterului și a formei de manifestare a unui conflict armat depinde în mare măsură de înțelegerea dobândită de subiectul de acțiune prin studiu și experimentare îndelungată a principiilor, tacticilor, tehnicilor, procedurilor conținute de doctrinele de nivel înalt și doctrinele de bază. Doctrina reprezintă experiența câștigată în operațiile anterioare, prelucrată și prezentată din perspectivă teoretică. Doctrina nu este dogmă și nu trebuie aplicată orbește. Doctrina asigură accesul la învățăturile trecutului și are rol de sprijin în dublă direcție: nerepetarea aceluiași tipuri de greșeli în situații viitoare similare, pe de o parte, și generarea unor posibilități noi de dezvoltare conceptuală inovatoare, pe de altă parte.

Doctrina are rol teoretic-explicativ în mare măsură. Rolul normativ este important, însă subiectul de acțiune trebuie să fie în stare să facă distincție între ceea ce trebuie aplicat fără nici un fel de deviațiune și ceea ce trebuie întrebuintat în mod făuritor. Cunoscând doctrina, un subiect de acțiune poate asigura, cu încredere, o viziune coerentă asupra modulului de conducere a operațiilor, poate spori eficiența în operații, poate soluționa mai ușor problemele întâmpinate, poate integra fără complicații suplimentare acțiunile civil-militare,

precum și poate dezvolta trăsături de caracter dezirabile. Pentru a cuprinde toate aceste aspecte și a fi în măsură să-și îndeplinească misiunea, subiectul de acțiune trebuie să stăpânească toate categoriile de informații prezentate doctrinar sub formă de principii, tactici, tehnici, proceduri, termeni și simboluri.

Spre deosebire forțelor armate române care folosesc doctrina militară în regim de circulație clasificat, alte forțe armate membre NATO, precum cele ale SUA și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (UK) au ales să transfere cunoștințele doctrinare principale publicului larg, înlesnind astfel procesul complex de înțelegere, cunoaștere și aprofundare a principiilor, tacticilor, tehnicilor și procedurilor aplicabile oricărui tip de criză în spectrul continuu al conflictului pace-război-noua pace.

Prin conținutul ei, doctrina cuprinde artă și știință militară deopotrivă, interpretând experiențele trecute în lumina acțiunilor probabile viitoare, oferind sprijin în aflarea posibilelor căi de urmat, dar și exprimând credințe și înțelegeri cu privire la natura, trăsăturile și caracterul războiului viitor.

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/138822, cu titlul „Rețea Transnațională de Management Integrat al Cercetării Doctorale și Postdoctorale Inteligente în Domeniile „Științe Militare”, „Securitate și Informații” și „Ordine Publică și Siguranță Națională” – Program de Formare Continuă a Cercetătorilor de Elită – „SmartSPODAS”.

NOTE:

1 *DEX – Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 277.

2 *AAP-6 - NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French), Listing terms of military significance and their definitions for use in NATO*, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), 2010, p. 2.D.9.

3 *Know-how* – a ști cum să faci bine un anumit lucru.

4 Termenul de „operații”, în înțelegere doctrinară militară, cuprinde totalitatea activităților ofensive, defensive, de stabilitate și de sprijin desfășurate de forțele armate în spectrul continuu al conflictului pace – război – noua pace.

5 Prelucrare după *Army Doctrine Publication – Operations*, UK Ministry of Defence, The Development,

Concepts and Doctrine Centre, UK Ministry of Defence, Shrivenham, SWINDON, 2010, pp. 2-2.

6 *ADP 1-01, Army Doctrine Publication 1-01, Doctrine Primer*, Headquarters Department of the Army, Washington, DC, 2 September 2014, pp. 2-1.

7 *JDP 0-01, Joint Doctrine Publication 0-01* (3rd Edition) dated August 2008, British Defence Doctrine, The Development, Concepts and Doctrine Centre, Ministry of Defence, Shrivenham, pp. 2-3 – 2-6.

8 *AJP-3.4.4 Allied Joint Doctrine for Counterinsurgency (COIN)*, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), February 2011, pp. 3-12 – 3-13.

9 *AAP -6 NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French), Listing terms of military significance and their definitions for use in NATO*, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), 2010.

10 *JP 1-02 Dictionary of Military and Associated Terms*, Department of Defense, 8 November 2010 (As Amended Through 15 December 2014).

11 *APP-6 NATO Joint Military Symbology*, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), 2011.

12 *JDP 01 – Joint Doctrine Publication, Campaigning*, The Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK Ministry of Defence, Shrivenham, SWINDON, 2008, pp. 1-2–1-3

13 Prelucrare după *Joint Doctrine Publication 04 – Understanding*, DCDC, London, 2010, pp. 2-5.

14 [http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/ajp-01\(d\).pdf](http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/ajp-01(d).pdf), accesat la 20.01.2015.

15 AJP-2 nu este disponibilă consultării publicului larg conform site-ului NATO Standardization Office (NSO) Public Web site, accesat la 20.01.2015.

16 [http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/ajp-3\(b\).pdf](http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/ajp-3(b).pdf), accesat la 20.01.2015.

17 http://www.wckik.pl/pdf_prawo/ajp-4.pdf, accesat la 20.01.2015.

18 <http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-5%20E.pdf>, accesat la 20.01.2015.

19 <http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/ajp-6.pdf>, accesat la 20.01.2015.

20 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp1.pdf, accesat la 21.01.2015.

21 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp1_0.pdf, accesat la 21.01.2015.

22 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp2_0.pdf, accesat at la 21.01.2015.

23 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp3_0.pdf, accesat la 21.01.2015.

24 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp4_0.pdf, accesat la 21.01.2015.

25 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp5_0.pdf, accesat la 21.01.2015.

26 http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp4_0.pdf, accesat la 21.01.2015.

BIBLIOGRAFIE

AAP-6 - NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French), Listing terms of military significance and their definitions for use in NATO, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), 2010.

ADP 1-01, Army Doctrine Publication 1-01, Doctrine Primer, Headquarters Department of the Army, Washington, DC, 2 September 2014.

AJP-3.4.4 Allied Joint Doctrine for Counterinsurgency (COIN), NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), February 2011.

APP-6 NATO Joint Military Symbology, NATO Unclassified, NATO Standardization Agency (NSA), 2011.

Army Doctrine Publication – Operations, UK Ministry of Defence, The Development, Concepts and Doctrine Centre, UK Ministry of Defence, Shrivenham, SWINDON, 2010.

JDP 01 – Joint Doctrine Publication, Campaigning, The Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK Ministry of Defence, Shrivenham, SWINDON, 2008.

JDP 0-01, Joint Doctrine Publication 0-01 (3rd Edition) dated August 2008, British Defence Doctrine, The Development, Concepts and Doctrine Centre, Ministry of Defence, Shrivenham.

Joint Doctrine Publication 04 – Understanding, The Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK Ministry of Defence, Shrivenham, SWINDON, 2010.

JP 1-02 Dictionary of Military and Associated Terms, Department of Defense, 8 November 2010 (As Amended Through 15 December 2014).